

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 105. ANUL XI.

Sabiu, in 17 Novembre 1863.

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joi si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7 fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe una an 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si trei sitraine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7 cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. s. pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v.

Consolidarea

(M. B.) In numerulu trecut alu „Telegrafulu“ motivaramu pe scurtu necesitatea cea mare de a se conchiamá diet'a Ungariei; — acum'a sa vedemu: ce resultatu potemu accepta dela diet'a acest'a? si ce avemu de a face noi nemagiarii?

Trebuie sa recunoscemu cu sinceritate, ca sumet'a, carea adeseori trece in arogantia, e innascuta in preamulu dintre Magiari, carea intru atat'a s'au i radacinatu in ei, catu adeseori argumentele cele mai sanetose, adeverulu celu mai luminatu trebuie sa se umilesca inaintea principiilor aperate de ei. Tocmai asiá suntu si cu politic'a, cáci ei nu voru apucá alta cariera cu un'a cu doue, nici nu se voru departa dela principiulu loru prochiamatu inca chiaru nici atunce candu vedu urmárele cele stangace ale acestor'a, cugetandu: ca prin ast'a remánu consecinti si stabili, si nu voiescu a recunósce, ca fundamentulu politic'e e: quid consilii? ci nu: quid juris?

De aicea usioru se póte esplicá, de ce ei si astadi se tinu cu máni cu peciore de legile diu 48, aduse cu forti'a si terorisare, cu tóteca „Pesti-Hirnök“, „Független“, „Sürgöny“ si alte jurnale de di, documentara din destulu, ca legile acelea nu suntu practice, nici drepte fatia cu nationalitátele diferite ale Ungariei, precum nici fatia cu Austria.

Nu ne trebuie dara multa frángere de capu, sa potemu gáci resultatulu si tint'a deputatiloru magiari, cari voru fi alesi la diet'a fútore: cáci ei sonica se voru declara cá si in 1861. pe lenga legile din 48 si asiá amu fi totu acolo unde amu fostu in 1861.; dupa desolvarea dietei aru urmá iarasi atare sistema si mai necajitóre decátu acest'a de astadi, ce in sa o sustine noue nemagiariiloru nu ne stá in interesu de feliu; pána cându de alta parte magiarii nu se voru prea bate dupa o stramutare fundamentala, deórece provisorulu i-a scutitu si-i scutesce si astadi de tóte pretensiunile drepte ale nationalitátilorú.

Puterea opusetiunala a Magiariiloru, cu tóte ca multi se 'ntórsera la calea cea drepta, marturisindu-si pecatete sale comise in 1848 si 1861., si astadi e asiá de mare, incátu pretensiunile acestei partide n. u. mai prin unirea nationalitátilorú credintiose cátra tronu se potu reduce intre tiermurii egalei indreptatiri!

Natiunile nemagiare astadi nu suntu acelea, care au fostu in 1861; cáci cu cseptiune forte neinsemnata se tre díra tóte din somnu si vedu apriatu, unde jace reulu; deci cutezu a crede, ca la o eventualitate, cându s'aru conchiamá diet'a: caus'a nóstra comuna, caus'a nationala fára carea nu-i viétia, — priimirea diplomei si a patentei intre legile fundamentale ale patriei, — si pe bas'a acestor'a realizarea egalei indreptatiri incependu dela curte pána la colib'a pastorului in ori-ce privintia, o voru imbratísia cu totu zelulu si puterea morala. Credint'a acest'a firma a nóstra se baseza pe declaratiunile loiale ale deputatiiloru, petitiuniloru tramise de doi ani incóce la tronulu Maiestáti Sele; in acesta credintia ne 'ntarescu mai tóte jurnalele nemagiare, care de unu tempu incóce incepu a presará ideile unei aliantie din partea natiuniloru nemagiare; si in urma acest'a e si postulatu mintii sanetose, cá noi sa ne silimu din tóte poterile a midiloci realizarea acelorú documinte de statú, care ne dau dreptu deplinu personalu si nationalu fára vre-o deosebire de caste seu religione Si acestea suntu diplom'a si patent'a Maiestáti Sele. — Noi nu ne tememu de acea despusetiune a patentei, ca trebuie sa ne tramitemu deputatii nostri la senatulu imp.; cáci noi prin aceea nu perdemu ne-

mic'a, ci din contra cascigámu forte multu; fofósele ce se tragu de aicea suntu nenumarabile, in cestiuenea dárei si a militiei; tocmai pentru aceea suntemu convinsi, ca nici unu patriotu bunu insufletitu de fericirea natiunei, patriei si a imperiului intregu, nu se va retrage de a colucrá pentru priimirea diplomei si a patentei si in urm'a acestor'a pentru tramitarea deputatiloru in senatulu imp. Destulu amu acceptatu pána acum'a; destulu de mare e dorerea nóstra, ca trebuie sa ne uitámu cu mánilé n. sinu, cumu decide senatulu imp. in trebile nóstre de noi fára de noi, in cause ce se desbatu pe cont'a nóstra, si se punu in viétia iarasi pe cont'a nóstra, fára de a cunósce bine referintiele patriei nóstre, precumu nici lipsele si neajunsele eii. Imprumutulu votatu pentru cei lipsiti prin seceta e esemplu viu! Deci un'a cá tóte; devis'a sa ne fia consolidarea nemagiariiloru pentru interesulu comunu alu nostru si alu patriei!

Dela senatulu imperialu.

Suntemu la siediint'a 44 (din 6/18 Novembre) a casei de josu. Presidiulu lu duce vicepresiedintele de Hoffen; la més'a ministriloru: Plener. Dupace se dau un le concedie, dupace se citeste o adresa a Cancellariei aulice croato-slavone, prin carea se aduce la cunoscint'a casei, ca consiliarulu aulicu de Ozegovic este ordinatu a merge la comitetulu de fioantie si a dá deslusirile de lipsa; apoi dupace Conte Kinský si consotii interpeleza pre ministeriulu de comerciu pentru drumulu de feru dela Stockerau la Budweis (in Boemi'a); dupace in fine Br. de Kalchberg cá representante alu ministeriului de comerciu descopere, ca regimulu inca nu e'n stare a referi casei despre negotiatiunile cu Klein in privint'a drumului de feru leopolitano-cernautianu (vedi siediint'a 38-39) si o mica desbatere esupra terminului pentru acest'a: se trece la obiectulu menitu pentru acesta siediintia, adica la rubric'a bugetului in privint'a cametelorú datoriilorú statului. Referinte Winterstein. Desbatere generala nu se face. — La desbaterea speciala se ceru pentru periodulu de 14 luni la

- Titlulu 1, cametele datoriei de statú mai vechi 1,095,520 f.,
 - „ 2, cametele datoriei nóue de statú 116,335,550 f.,
 - „ 3, cametele datoriei flotante 6,332,200 f.,
 - „ 4, rente de despagubire 787,700 f.,
 - „ 5, Platiri la guverné straine 87,500 f.
- Datori'a regatului lombardo-venetanu 3,810,300 f.; care tóte se aprobéza fára desbatere. Urméza, „respunderea datoriilorú“, carea inca se 'ncuviintieza fára desbatere, accordandu-se dupa proiectulu comitetului 52,161,000 f.

Dupa aceea se aduce la ordine subventiunile pentru intreprinderi industriale, si se pune la loculu primu susventiune pentru societatea „Lloydulu austriacu.“ Fiindca tempulu pentru subventiunarea acestei societáti negotiatoresci espira cu finea anului 1864., pentru aceea comitetulu a propusu a decreta cas'a, ca regimulu sa se provóce a predá in sesiunea cea mai de aprópe a senatului imperialu unu proiectu despre contractele ce le aru mai face cu „Lloydulu“ pe venitoriu, precumu si despre respunderea celor 3 millióne florini, cu cari l'au imprumutatu; pán'atunci in sa propune a i se acordá pe urmátorele 14 luni cu totulu (cáci in detajuri nu va fi de lipsa sa intrámu) 2,477,700 f.; ear cametele de 3% dela acele 3 millióne florini, pentru anulu venitoriu 90,000, ear pentru cele doue luni 15,000 f. sa intre in rubric'a „venituri felurite.“ Ableg. Hagenauer din Triestu se 'nvoiesce cu

propunerea, dar aru si doritu a se lasa desbaterea asupr'a cestiunei Lloydului pe alta data, candu aru fi fostu la ordine. In fine, dupace mai vorbesce Skene infavorea proiectului comitetului, acel'a se priimesce in tota estensiunea sea.

La cestiunea „garanti'a camelorului pentru societatea navigatiunei cu vapore pe Dunare“ propune comitetulu a se acorda garanti'a camelorului cu 400,000 f. ca imprumutu cameluibilu cu 4%. Se priimesce fara desbatere.

La positiunea „pentru drumuri de feru“ propune comitetulu garantii ca imprumuturi cu 4%: pentru drumulu combinatoriu germano-medialu si medinoptialu 600,000, pentru drumulu Tissei 860,000, pentru drumulu apuseanu alu imperatasei Elisavet'a 1,300,000, pentru celu boemu apuseanu 250,000, in fine pentru line'a Zittau-Reichenberg 10,000 f. — Tote positiunile se.ncuiviintieza fara desbatere. — Totu la obiectulu acest'u mai aduce comitetulu si alta propunere: ca adica cladirea mai departe a drumului de feru intre Boemi'a si Silesi'a prussesca sa se.nceapa catu mai curendu. Dr. Giskra apera, partinesce, motiveza si recomanda acesta propunere, carea se si priimesce.

In fine se citește prin referintele Wohwend reportulu comitetulu pentru statulu generalu de pensiuini. Acel'a reclama pe cele 14 luni 12,844,150 f.; si fiindca in privinti'a pensiuiniloru nu esista legi positive, comitetulu propune si cas'a adopteza, a se provoca regimulu, ca pe sesiunea urmatoare sa aduca unu proiectu de lege pentru afacerea pensiuiniloru.

In si edinti'a 46 (din 7/19 Nov.) a casei ablegatiloru sub presidiulu ordinariu, fiindu de fatia ministrii Rechberg, Schmerling, Lasser, Plener, Burger, Hein, apoi Kalchberg si Blumfeld pentru ministrulu de comerciulu, si Buhl langa ministrulu de esterne) suntu mai multe obiecte la ordine.

Mai antaiu se face alegerea secretariloru prin scrutiniu. (Se va publica la capetulu si edintiiei.)

Alu doilea obiectu e contractulu statulu nostru cu Belgiulu pentru desfiintierea vamei de pe riulu Schelde, pentru care comitetulu respectivu propune si cas'a priimesce a sanctiona acelu contractu, in urm'a caruia Austri'a are a reintoarce 549,360 franci.

Alu treilea obiectu e reportulu comitetulu de finantie asupr'a „contributiunei directe.“ Referintele Dr. Demel.

Pentru contributiuni ordinare la periodulu de 14 luni proiecteza comitetulu a se accorda 127,556,427 fl.

Ear in privinti'a contributiunei strordinare propune, ca urcările contributiunei de pe 1863, incatu au de a se esecuta si pe 1864, au a se cuprinde intr'unu articulu deosebitu alu legi de finantie, in care sa se dica:

Pentru acoperirea lipsei de . . . , ce se ivesce in periodulu finantialu 1864.

1) adansulu estraordinariu a) pentru darea de pamentu, b) pentru darea din chiri'a caseloru, c) pentru darea de clase la case, d) pentru darea de cascigu, e) pentru „contributo artiet comerciulu“ in regatulu lombardo-venetianu, si f) pentru darea de venitu — se duplica, ear g) ca interesele obligatiuniloru de statu, de fonduri publice si interesele stabile, pentru care se raspunde pan' acum contributiune de 5%, sa se radice acum la 7%. — Apoi dupa mai multe alte proiecte specificate, se decide a ave urcările acestea de contributiune valore numai pana la 31 Dec. 1864. — Cu aceste se deschide desbaterea generala. Cu privire la cele 66 milioane, ce vinu a se plati ca dare de pamentu, Br. Riese-Stallburg cere a se ngriji regimulu ou totheadinsulu de bunastarea de tieriloru, ca sa nu desece facultatea platitoriloru de dare. La desbaterea speciala vorbesce Dr. Taschek, propunendu ca stilisarea legi pomenite pentru contributiunile estraordinare sa se concreda lui ca referintelui generalu. — Dr. Reger vorbesce in favorea lucratoriloru de pamentu. Darea pentru pamentu, dice elu, face 25% din venitululu catastralu. Darea acesta apasa pre contribuintii respectivi cu atat'a mai tare, caci rodirea pamentulu e espusa multoru fatalitati, ear cei ce traiescu din rente- va sa dica au venituri multu mai sigure decatu lucratorii de pamentu—platescu dare numai cate 5%; deci propuna, ca darea acestor'a sa se urce dela 5% la 10%. E sprijinitu.

Dr. Demel sprijinesce pre Taschek. Apoi venindu la votare asupr'a contributiunei strordinarie, tote proiectele se priimescu. La punctulu c) vorbesce Brosche, si doresce, ca scutinti'a de dare pentru zidiri noue sa se estinda si asupr'a capitaleloru din provintie.

Baritiu vorbesce la postulu contributiunei de cascigu. I pare reu, ca ablegatii transsilvani n'au avutu ocasiune mai de multu

a intru in senatulu imperialu. Apoi espune, catu de apesatore suntu contributiunile pentru Transsilvani'a. Se va reflecta pote, continua elu, ca cil'a, ce o platesce Transsilvani'a, in proportiune e forte mica; dar sa nu se treca cu vederea, ca Transsilvani'a are numai comerciulu passivu, care-i absorbe capitalele, incatu ea totdeun'a e fara capitalu. Si de n'aru fi avutu Transsilvanenii nici unu altu motivu, decatu numai reform'a contributiunei, si aceea singura aru fi trebuitu sa-i aduca in senatulu imperialu. Deci propune, „ca dupace pertractarea bugetulu pentru anulu curinte au inaintatu deja prea tare, si anulu administrativu inca s'a nceputu, inaltulu regimulu sa fia provocatu, ca la casulu candu pana la neputulu anulu finantialu venitoriu proiectele aduse pentru reformarea contributiunei, prin care va cade si pentru Transsilvani'a darea capulu sustinuta acolo, ce apasa atatu de greu asupr'a unoru paturi ale populatiunei, n'aru priimi validitate de legi: sa aduca de tempuriu unu proiectu, care tinde la revisiunea darei capulu sustatore inca in Transsilvani'a. Dar si pan'atunci sa se provoce regimulu, ca la raspunderea contributiunei in Transsilvani'a acolo, unde nu are locu improtivirea seu lenevirea, ci nepotinti'a factica de a raspunde darea fara periclitarea sacrarei aerarii vivi, sa conceda termine ecuitabile.“ *) E sprijinitu. Ministrulu de finantie de Plener raspunde la cuventulu lui Bariti, ca dorinti'a regimulu e, a introduce in totu imperiulu o contributiune egala, candu apoi de sine voru cade contributiunile din cascigu, cele personale si cele pentru capu. Mai departe promite a demanda organelorulu sele, ca la scoterea contributiunei sa fia catu se pote cu crutiare. — La propunerea lui Lohninger; ca societatile drumulu de feru sa nu ntrebuintieze concessiunile date si pentru alte scopuri, raspunde, ca va cerceta si va reduce ordinea. — Facendu-se votare, dupace si ref. Demel recomandase propunerea lui Baritiu, atatu acesta, catu si a lui Lohninger se priimescu. Asemenea a comitetulu, ca contributiunile directe din confiniile militare sa se scota din bugetulu militaru.

Asemenea proiectulu comitetulu de a se preda petitiiunile stapaniloru de case din Brunn comitetulu pentru reformarea contributiunei.

Ceealalta parte a si edintiiei se trece cu citirea de cifre, adica cu reportulu comitetulu de finantie privitoriu la spesele si veniturile din bunurile statulu. Referinte Conte le Vratislaw. Tote posturile se priimescu dupa proiectulu comitetulu; la ntrebarea despre vendiarea bunuriloru statulu Br. Riese-Stallburg propune, a se bucati acelea catu se pote; caci asi'a s'aru vinde mai cu pretiu. Ministrulu reflecta, ca nu; proiectulu lui Stallburg reese.

In fine se citește rezultatulu scrutiniului pentru alegerea de secretari. S'au alesu: Binder, Dabon, Poppe'a, Palvay, Dreher, Eyrl, Sartori, si Kromer, — cu care se termina si edinti'a.

Adunanti'a generala a Reuniunei Fem. R.

din a. XIII., tinuta in 7/19. Novembre 1863. in Brasiovu.

Adunarea acesta, carea fu cercetata de vreo 20 de membre, s'a deschisu prin o cuventare a Dnei Presiedinte, in care s'a esprimitu sentiemintele de devotiune catra inalt'a patrona a Reuniunei, M. S. Imperates'a Elisabet'a, carei'a i se ura de tota adunanti'a unu „Sa traiasca la multi ani impreuna cu tota inalt'a-i casa!“ Dupa aceea presiedint'a esprima simtiulu ce trebuie sa insufletiesca pe fia-care membru catra acestu institutu filantropicu; bineventa adunarea si apoi si esprima parerea de reu, ca Reuniunea astadi nu se mai sprijinesce nice din afara, nice de Dómnele de aci cu atat'a caldura ca mai nainte; espuse unele rele, care impedeza inaintarea scopulu Reuniunei, si incheia cu dorinti'a aceea, ca Ddiu sa ajute prosperitatea si binele acestui institutu.

Dupa acesta s'a cetitu reportulu despre activitatea comitetulu in decursulu anulu 1862/3, din care in privinti'a crescerei fondulu s'a vediutu, ca dela 7/19. Novembre 1862 pana n 7/19. Novembre 1863 au intratu interese, colecte si donatiuni in cassa 29 galbeni, 750 1/2 douedieceri si 1469 f. 82 cr. v.a.

Ear spesele pe anulu acesta, computandu-se aci subveniunea de 200 f. la scol'a din Sabiuu, 200 f. la cea din Blasiu si 500 f. la cea din Brasiovu (din acesti 500 f. s'au plaltu pana acum'a numai 125 f.) — face 921 f. 62 cr. v. a.

*) Multiamita dlui Baritiu, care a vorbitu aceste cuvinte la loculu si tempulu seu, din inimele tuturoru Transsilvaniloru. (Red.)

Asiá dara remâne curatu 29 galbeni, 750¹/₂ douedieceri și 548 f. 20 cr.

Mai incolo apoi s'a luat la desbatere observatiunea Presedintei, cu §. 4 a) din „Planulu de invetiamentu alu scólei de fetitie din Brasiovu” pune greutáti la primirea fetitioru serace in scóla de lucru de aici. Adunanti'a s'a dechiaratu pentru modificatiunea acestui §., insa fiindu opiniunile diferite in privinti'a modificatiunei, s'a alesu o comisiune din sínulu seu, cá sa faca unu proiectu, pe care sa-lu astérna unei adunantie generale extraordinare, ce se va tine cátu de curendu.

Dupa aceea s'a cetitu reportulu comisiunei rectificátore de socotele din anulu trecutú și s'a alesu o alta comisiune pentru cercetarea socotelor pe anulu de curendu trecutú.

Cu acestea s'a ncheiatu adunanti'a. „Gaz. Transs.”

Principatele române unite.

Program'a ministrului celui nou din Romani'a desfasurata in camer'a legislativa este cea urmatóre:

Domnilorú Deputatú!

Mesagiulu Domnescu cititu la deschiderea sessiunei adunárii electivé pe anulu 1863—1864, v'a aretatu cauzele, cari au motivatu chiamarea nóstra la Ministeriu, precum și misiunea ce ne este incredintiata de cátra Mari'a Sea Domnitoriulu Romaniéi. Acésta misiune este de a intrebuintá tóte staruintiele, tóte puterile nóstre, pentru a pune capetu nenorocitoru conflicte, ce exista intre adunare și intre guvernulu.

Mesagiulu Domnescu este insusi programm'a nóstra.

Permiteti-ne insa, Domnilorú Deputatú, a mai adauge cate-ve cuvinte, care, pe lângá cele rostite de Domnitoriulu, ve voru lamuri cu deplinatate despre lini'a de urmare a administratiunei nóstre.

Odata numiti Ministrii de cátra Domnu, in puterea art. 14 și 21 din Conventiune, cea d'antáiu datorita ce avemu cá consiliari ai Tronului, este de a cere și dobandi increderea adunárii legislative.

Acésta incedere, avemu dreptulu a o reclamá, și suntemu inca siguri a o dobandi prin respectarea drepturilor Camerei, asiá precumu ele suntú stabilite de Conventiune, prin presentarea unoru proiecte de legi basate pe principiile de egalitate și de libertate, care suntú basea actului europénu și nu mai pucinu reclamate de trebuintiele generale ale tieréi, și prin actele drepte, nepartitóre și legale ale administratiunei nóstre.

Desvoltarea și intarirea nationalitáti române va fi zelulu neadormitelorú nóstre staruintie, sufletulu tutoru lucrárilorú nóstre.

In retatiunile nóstre esteriore, respectandu legaturile nóstre seculare cu Inalt'a Pórtá și cautandu a ne face pururea demni de solectudinea puterilorú garante, noi vomu dá politicei nóstre dreptu temelia nestramutata numai demnitatea, drepturile și interesele natiunei, care ne voru fi pururea sacre.

Noi, mai presusu de tóte, recunóscemu și proclamámu folositoriulu principiu alu responsabilitáti și solidaritáti ministeriale. Asiá dara, de mai nainte, in fati'a Domnului, a adunárii și a tieréi noi luámu asupra-ne responsabilitatea tutoru actelorú puterei esecutive. Prin incesi acéste cuvinte, noi dicemu asemenea, ca in nici unu casu și cu ori ce pretiu, nu ne vomu invoí, cá acésta responsabilitate sa se suie mai presusu de capetele nóstre.

Noi vomu pazi cu santientia tóte libertátile cetátienești astfelu, precum ele suntú garantate de Conventiune, și precum ele se voru desvoltá prin viitórele legi. Amnesi'a pentru delictule de pressa, ce s'a accordatu odata cu intrarea nóstra la ministeriu, ve dovedescu, Domnilorú deputatú, importantia ce pururea vomu dá unei presse serióse, luminate și independente, avendu misiunea de a formá opiniunea publica și de a aretá guvernulu trebuintiele tieréi. Luámu o solemnela indatorire in fati'a adunárii, ca administratiunea nóstra va cauta cea mai mare a sea putere in legalitatea și in moralitatea midilócelorú. Recunóscemu, ca numai acéste doué principie potú ridica natiunea și societatea nóstra.

In materi'a de finantie, recunóscemu cá o dogma controlulu adunárii asupr'a totu ce atinge de veniturile publice. Bunulu tieréi ne va fi sacru, radicarea creditulu Statulu va fi obiectulu intregéi nóstre activitáti. Ambitiunea nóstra va fi de a face din ministeriulu de finantie unu palatu de cristalu, in carel sa-si póta arunca ochii nu numai adunarea, dara și celu mai micu contribuabile.

Seriós'a și temeinic'a organizare a puterei nóstre militare, astfelu cá ea sa fia in stare de a aperá otarele și autonomi'a

nóstra, va gasi in ministeriulu nostru cea mai energica ingrijire.

Institutiunile militare au fostu odata puterea și fal'a Romaniéi; cátu ele au fostu in picidore, autonomi'a tieréi a fostu unu adeveru.

Cu concursulu d-vóstra ne vomu silí a regenerá și a desvoltá acele institutiuni și a desceptá in natiune vechiulu ei spiritulu militarulu.

In administratiune nu vomu face politica; cá administratiune nu vomu avé nici amici, nici inimici; vomu dá fia-cáruia ce i se cuvine, ce este alu seu, dreptulu seu, aperarea onórei, victiei și proprietáti seles.

Mantínerea ordinei materiale in timpul epocii in care ne aflámu, este o cestiune de transitiune vitale pentru tier'a romána. Acésta ordine vomu sci a o aperá și a o pastrá cu ori ce pretiu.

In ordinea imbunatáfirilorú morale și materiale, independenti'a magistraturei, respandirea instructiunei publice, radicarea și imbunatáirea sórtei clerulu, desvoltarea comerciulu, a industriei și a agriculturéi, marea nóstra bogatia nationala, voru gasi in noi energici sprijinatori. Spre infflorirea mai cu deosebire a agriculturéi nóstre, noi ve vomu propune introducerea in tier'a a acelorú asiediaminte binefacátore, care au schimbatu fati'a Europei: cá ile ferate și institutiunile de creditu.

Eata, Domnilorú deputatú, profesiunea nóstra de credintia. Ea va fi sprijinita de actele nóstre.

Invetiati de ispi'a trecutulu, puternici de bunavoitórea incedere a Domnului, aspirandu a meritá și pre a d-vóstra, fololosindu-ne de activitatea ministerielorú anteriori, care ne-au ridicatu multe pedice, tienendu séma de trebuintiele tieréi, de aspiratiunile natiunei, de legiutele cereri ale opiniunei publice, noi vomu priveghiá, cá principele egalitarie, liberale și binefacátorie ale Conventiunei sa devina unu adeveru și o proprietate pentru tóte clasele societáti nóstre.

Scimu ca luámu o gré sarcina: ea ne va deveni usióra dobandindu increderea și sprijinulu d-vóstra și alu natiunei. Ele ni se cuvinu, pentru ca scopulu nostru este scopulu, la care aspira tóta tier'a, scopulu de a potolí patimele, de a mantiné și stabili ordinea publica, de a dá fia-cáruia dreptulu seu, intr'unu cuventu de a intemeiá domni'a legilorú.

Prospectu politicu.

Din Parisu se latiesce faim'a, ca 15 suverani europeni sa-si fia datú consimtiementulu, de a luá parte la congressu; despre 5 inse se dice ca se acépta cu securitate, sa priimésca invitarea. Despre Pap'a se dicea la inceputulu sgotululu de congressu, ca nu e invitatú de a veni in persóna. Dupa aceea inse se latí scírea, ca Napoleonu III. aru fi recercatú pe Pap'a sa calatorésca la Paris spre a-lu unge; astadi ne spunu depesiele ce vinu din Paris, ca in privinti'a congressulu domnesce intre Rom'a și Paris o cordialitate intima. Sultanulu au anuntiatu ca va merge singuru la congressu. Austri'a se ásteapta, ear despre Angli'a se suna cá mai tardiu va merge și dens'a. Respunsulu Rusiei scrisu de mán'a imperatulu rusescu au fostu tramisu prin oficieru inaltu. Congressulu dara pána acum aru avea prospecte bune preste ásteptare; e intrebarea numai, la ce resultato va putea-o scóte? Unii ómeni suntú de parere, ca Napoleonu nu va avea scriositatea ce o espectoréza in privinti'a acést'a.

Cestiunea danesa ia dimensiuni totu mai mari și e gren de a putea proroci inainte resultatulu. Austri'a și Prussi'a au protestatu in contr'a sanctiunei constitutiunei danese, prin care se inghitu doué provincii germane in regatulu danesu.

Polonii continua lupta mereu și anca in timpurile din urma cu succese bune. Confiscari de litografii și tipografii facute mai candu in Varsiov'i'a de catra politia rusésca se vede ca nu au avutu efectulu ásteptatu, pentru ca Polonia eum cá si nainte emitu ordinatiunii, pána si diuarie.

Dupa Botschifter aflámu, cá diuariulu „Niepodleglose” organulu regimulu nationalu secretu, publica patru adrese din gubernamentele Wiln'a, Wisébsk, Kowno și Grodno cu 250,000 de subscrieri, prin care protestéza iu contr'a adresei de loialitate, ce si o au fostu storsu generalulu rusescu Murawieff cu puterea de la Poloni; totuodata si esprima Polonii supunerea și incederea, ce o pastreza ei fatia cu regimulu lorú nationalu. Rusii vediendu ca prindiendu si confiscandu nu au prinsu si nu au confiscatu nimic'a, au inceputu a arestá poporulu ca massa. Din caus'a acést'a regimulu nationalu se dice ca aru fi parasitu Varsiov'i'a; servitiulu publicu inse au ingrijito acelu regimulu sa nu sufere nimic'a.

In Romani'a camer'a e deschisa de vre-o 13—14 dile, pána acum inse nu amu potutu aflá vre-o desbatere

de importantia. Dnuarele se lupta mai ferbinte, decât înainte de această. Unele mai ca au dat de fundul sacului cu argumentele, căci coalitiunea bine aru fi se ne insiele - nu va produce alti feti decât de cei ce au produsu! „Buciumulu“ ne spune, ca au sosit 18 tunuri ghintuite din fabrica cea dintăiu a Parisului și sunt deja montate in arsenalul României; 6 sunt pe drumu. Asemenea ne spune despre sosirea altor arme, și combate in forma această pre cei ce dicu ca nu s'a facutu nimic'a de guvernele de mai nainte. In legatura cu ce am fostu pusu inaintea cetitorilor nostri in unulu din nrii trecuti din cartea galbina franceza. Aducemu totu dupa „Buciumulu“ o espressione a diuariului Europ'a, carele vorbindu de articuli tradusi din Constitutionelu și la France, articuli cuprindietori de espressionea fidelă a imperatului Napoleonu, și cari sunt respanditi prin tota Români'a, termina:

„Onorabilele D. Drouyn de Lhuys a taiatu de aprôpe aceste nedemne manopere, și poporul românu vâ respiră in tiéra.

„Elu va cunósce. ca vittele conventiunei dela 1858 au isbitu asiá de tare cabinetulu de Tuileries, in câtu acest'a se arata cu generositate dispusu a lufn iniativ'a remediuului.

„Elu va devinã asemenea, cá mediulu celu mai siguru de a inlesni misiunea puterilor europene, este de a se apucá singuru sa modifice immediatu conventiunea in acele parti, cari impedece ori ce progressu și punu in periculu sôrtea patriei.

„Cabinetele s'au obicnuitu de câtu-va tēmpu a sanctiunã faptele sevarsite.

„Români sa nu uite.“

„Reproducendu aceste,“ continua Buciumulu, érase ne vine sub pena Votulu Universalé, și cugetarea nôstra tînta totu la Domnitoriu, cá sa dea miscare acestui poporu, acordandu-i Votulu Universalé. Europ'a va aplaudá, poporul românu va esi la viétia, și cabinetele, cum dice preabine diuariulu D. Ganescu, voru sanctiunã cele facute și sevarsite.

Varietăți și noutăți de di.

Pre O. D. Parintele Moise Fulea, Protopopu g. or. Directoru de școle și Assessoru consistorialu emeritatu reposă in Domnulu in 14 ale lunei curente la 8 ore sēr'a. Immormentărea va fi domineca dupa amedi.

(Conferinția croatică.) Cancellarul aulicu croato-slavonu au emis unu cerculariu cătra toti comitii sei supremi, invitandu-i la o conferinția la Vienna. Obiectulu celu de frunte in acea conferinția se dice ca va fi tramiterea la senatulu imperialu, — o afacere, cu carea se ocupa regimulu fôrte seriosu. Despre rezultatulu acestor conferinție vomu referi la tempulu seu.

La academi'a c. r. de drepturi din Sabiu, dupa prospectulu ce binevôi a ni-lu dá on. directiune, suntu la cursulu de 4 ani (quadrieniu)

in anulu I.	11 Români,	13 Germani,	4 Magiari	— 24.
„ „	II. 8 „	15 „	„ „	— 23.
„ „	III. 16 „	10 „	2 „	— 28.
„ „	IV. 6 „	5 „	1 Francesu	— 12.

Cu totulu dar 41 Rom., 43 Germ., 6 Mag. (1 Frau.) — 87.

La cursulu de trei ani (trieniu) suntu

in anulu III.	9 Rom.,	9 Germ.	— Nag.	— 18.
„ „	II. 21 „	1 „	2 „	— 24.
„ „	I. 22 „	13 „	4 „ (1 Israelitu)	— 40.

Cu totulu dar 52 Rom., 23 Germ., 6 Mag., (1 Fr. — 82.

Numerulu privatistiloru și alu estraordinariloru suie la 32.

(O descoperire nouă.) Mediculu Thury din Geneva substernu academiiei din Parisu unu tractatu despre „legea producerii genurilor la animale.“ Mediculu numitu prin observatiunile seale a descoperitu legea, prin carea se producu deocamdata mai cu sēma la animalele de casa-pui de partea barbatēscă seu de cea femeieșcă, dupacumu va cineva. Descoperirea e minunata, dar de totu simpla, și sēmena cu povestea despre oulu lui Columbus; ea e basata pe tempulu, candu urmēza impreunarea genuriloru. Deaca impreunarea acēst'a se face candu e femeieșcă mai infocata, atunci se produce pui de partea barbatēscă; ear dēca se face la inceputulu ori sfarsitululu tempulu de gonire, va sa dica candu femeieșcă e mai putinn infocata, atunci se produce pui de partea femeieșcă. Thury cercă la vr'o 30 vaci, și la tôte i reusi experimentulu. Recomandămu nou'a descoperire economiloru nostri de vite, si-i rogămu a ne în-cunoscintiã despre successu.

O rogare 'n caus'a stipendiiloru.

Amu auditu adeseori tanguiri din partea juniloru studiosi, și cu deosebire din partea juristiloru din Sabiu, ca la impartirea stipendiiloru ce esista pentru ei, se facu erori, de și fãra voia, dar totusi fôrte simtibile pentru tinerii respectivi. Erorile acestea provinu din impregiurarea aceea, ca adeseori

nu se deschide concursu publicu pentru ajutôrele seu stipendie de impartitu și nu se publica in urma numelu celoru impartasiti. Din caus'a dantăiu urmēza, ca nu se scie: cine și candu, la cine și la ce sa se concurga, și astfelu adeseori se ntempla, de concurgu din in-templare tocmai de cei mai putinn lipsiti, ear cei mai lipsiti nu concurgu, pentruca nu sciu de vreunu concursu. Aici mai vine de oservatu și ace a, ca—firesce cu esceptiuni— adeseori tocmai cei mai lipsiti suntu mai rusinosi și nu umbla batendu usle cutãror'a, și cutãror'a, lamentandu de seracia, precumu audãramu nu de multu unu casu fôrte caracteristicu. — Ear din impregiurarea a dōu'a, dēca adica nu se publica numele celoru impartasiti, urmēza reulu acēl'a, ca unulu pôte trage dōue trei stipendie, ear altulu nici unulu. Ne tinem datorintia, a trage atentiunea tuturoru nobililoru daruitori și amici ai tinerimei, fia ómeni privati, fia corporatiuni, asupr'a acestor impregiurãri, și a-i rogã in interessulu intregi junimi studiôse lipsite, a publica (dēca nu suntu motive deosebite pentru lucrulu contrariu), summele impartite și numele celoru impartasiti; și credemu ca aru fi bine, dēca

1) pentru tôte stipendiele seu ajutôrele (dēca nu doresce daruitorulu anume altmintrea), s'aru deschide concursu in foile publice romanesci;

2) Dela terminulu concursulu pâna la applacidarea ajutôrelor aru remanē tempu dupa impregiurãri pentru reclamatuni;

3) Numele celoru impartasiti cu stipendie seu ajutôre, precumu și summele celi s'au acordatu, s'aru aduce la cunoscintiã publica prin diuarie.

Prin acēst'a credemu ca s'aru stavili disordinele și s'aru pune capetu releloru provenitôre numai și numai din lips'a publicitãtii. —

Nr. 36481—1833.

Nr. 65—1

PUBLICATIUNE.

De ôre ce corpulu professoratu la academi'a juridica reg din Clusiu, prin prea innalt'a decisiunea a Maiestãtii Sele ces. și apost. reg. din 13 Nov. a. c. este denumitu, — cursulu juridicu se va incepe cu 1 Decembre a. c. — ce cu acea adaugere se publica, — cá voitôrii de a ascultã drepturile la aceasi academi'a, sa se insinueze câtu mai ingraba la directorulu academiiei Paulu de Istvánffy, consiliaru de curtea apelativa in pensiune; — ducendu cu sine atestatele prescise, — spre a se poté inscrie ca auditori.

Din siediñia regesculu Guvernu transsilvanu tinuta la Sabiu in 22 Novembre 1863.

Crenneville m. p.

Páll Sándor m. p.

Nr. 63—3

EDICTU.

Zacharia Bucuru Mosioiu din Fundat'a, carele mai de multu tempu a parasitu cu necredintia pre leguita s'a socia, Zamfir'a Georgie Tiaposu din Sirne — si nu se scie locul petrecerei lui, — de ôre ce socia lui a pornitu processu de despartire asupra-i, se provôca prin acēst'a, in terminu de unu anu și o di, dela datulu de josu, cu atãt'a mai sicuru a se presentã inaintea subscrisului Scaunu Protopopescu, căci la din contra și in absentia lui se va decide processulu de susu in sensulu SS. Canóne ale bisericeii nôstre gr.-or.

Dela scaunulu Protopopescu gr. or. alu Branului.

Zernesci in 1 Octobre 1863.

Ioann Metianu, Protopopu.

Nr. 64—3

EDICTU.

Georgiu Hermanēnu din Bodu, carele de mai multu tempu a parasitu cu necredintia pre leguita s'a socia, Mari'a Ioann Caproiu din Gimbaru, și nu se scie locul petrecerei lui — de ôre ce socia lui a pornitu processu de despartire asupra-i, se provôca prin acēst'a, in terminu de unu anu și o di, dela datulu de josu, a se presentã inaintea subscrisului Scaunu Protopopescu cu atãt'a mai sicuru, căci la din contra și in absentia lui se va decide processulu de susu in sensulu SS. Canóne ale bisericeii nôstre greco-orientale.

Dela scaunulu Protopopescu greco-orient. alu Branului.

Zernesci in 9 Octobre 1863.

Ioann Metianu, Protopopu.